

Feloldó szerkesztő:
Dr.
SALACZ ELEMÉR
Szerkesztőség:
III. ker. BELICZEY-U.
115. SZ.
Kiadóhivatal:
III. K. BELICZEY
UT 115. SZÁM.

STARVASI ÚJSÁG

A KERESZTÉNY NEMZETI POLGÁRSÁG LAPJA.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre 260 k.
Negyedévre 65 k.
Egyes szám 5 k.
Hirdetések máj. 20.
250 K. Apróhirdet-
és 10 szög 30 K.
Hivatalos hirdeté-
nyek garancd. sora
6 K. Nyúlter-
soronkint 10 korona.

Lapfolydosó: a Szarvasi Kisgazdák és Föld-
művesek Pártjára

Feloldó kiadó: Gulyás Pál.

Megjelenik minden pénteken reggel.

Kereskedelmünk.

A drágaságeri, a megélhetés nehézségeiről eddig mindig a kisgazda atyáuraiságot szidták, meri hogy drágán adja a búzát, — holott úgy adja, ahogy veszik, — megteledekezvén arról, hogy a buza termeléseivel nem csak a kisgazda, de más osztálybeliek is foglalkoznak, akik pedig bizony senki szűréséigert nem adták és adják egy fillérel sem olcsóbban a búzát, mint ahogy azt kéri és megveszik.

De a korona árhullámzásával kapcsolatban nézzük csak most az érem másik oldalát is.

A korona áresésével párhuzamosan a gazdasági élet minden ágazatában emelni kezdtek az árakat és igen sok árucikknek az ára drágult aránytalanul. A kereskedők nap-után magasbabb árakat kértek ugyanakkor, amiódön olcsó valutával fedezték le már régebben magukat.

Próbáljunk behelyezkedni a kereskedői mentalitásra, nehogy elfogultsággal vádolhassanak bennünket.

Beltűnik, hogy a kereskedőknek is keresniük kell. A házbért is emeltek és a kiadási többletet valahol nekik is be kellett hozni.

Most azonban, túl minden kereskedői mentalitáson, itt a tény: a korona 0'17-ről 0'40 felé közeledik, tehát mintegy ötven százalékkal javult. A tisztességes kereskedelem etikája szerint tehát most az volna rendjén, hogy a kereskedők 40—50 százalékkal leszállítsanak az árakat. És miképp állunk?

Az árak magasságukból semmit, vagy alig valamit engedtek. Majdnem ma isolyanok, mint amikor a korona 0'17 körül volt. A kereskedők egyszerűen megteledekeztek arról, hogy az árakat nemcsak felemelni, de leszállítani is lehet. És e „feledékenység”-ük következtében a fogyasztók nélkülöznek, koplanak, s izgalommal látják, hogy a kereskedők legjobbjai csak az árak emelésében igyekeznek a világgipi paritást elérni, de ha a korona felmegy, akkor egyszerűen megteledekeznek a paritásról.

Azt hittük, hogy maguk a józan és megfontolt kereskedők magukotl eszmélnék rá erre a visszás helyzetre. Nem így történt. Ezért ha az áruipacian nem változik a helyzet, a tisztességes haszonnal meg nem elégedő, kapzsi és a fogyasztót kihasználó kereskedelem csak magára veteth, ha jöttek és jönnek ellenintézkedések, amelyek majd ráoktatják az ily kereskedőket a fogyasztók érdekében arra, hogy az árak felértékelése pusztuláshoz vezetett s hogy a megélhetési

standard biztosítása érdekében a közvetítő-kereskedelemlre vár az a feladat, hogy az árak kiegyenlítődsének útját megtalálja.

Eddig a drágaság miatt — helytelenül — csak a gazdát bírták. Most már be kell látniuk és meg kell éreznük a kereskedőknek is, akiket illet, hogy a botnak két vége van, amelyvel lehet és kell ismét a tisztességes haszon eléréséhez vezető ultra vissza szoktatni ettől kissé nagyon is ellődult kereskedelmünk.

A földadójavaslatról.

A kormányzópart után a nemzetgyűlés pénzügyi bizottsága is foglalkozott a földadójavaslatl, melyen a következő lényegesebb változtatásokat tette.

A törvény tartalma 1925 július végéig tart. A százezer koronát meg nem haladó jövedelem adó alól mentesítendő. Azoknak az adóóknak, akik a költségvetési év első negyedében egész évi földadójukat előre kifizetik 5% engedmény, ha pedig jövedelmük kataszteri fiztja jövedelme száz koronát meg nem halad, 15%, ötven koronás jövedelemnél meg 25% adóelengedést ad.

Az ötödik szakasz helyébe, mely a haszonbérletek utáni adófizetésről szól, a következő új szöveget ikalta a bizottság:

„A haszonbérleti viszonyoknál a földadót egész összegében továbbra s az a fél fizeti, amelyikre a földadó viselésének kötelezettségét a felek közti szerződési megegyezés, illetve megállapodás hárítja. Ha azonban a szerződő fél, amelyik a földadó fizetésére köteleve van, a törvény által létesített földadótöbblet viselését magára nézve bármint okból méltánytalannak véli s e tekintetben a másik szerződő félnek a haszonbérleti jogviszonyt e törvény hatálybalépését követő harminc nap alatt a jelen törvény életbe léptét követő szerződszerű gazdasági év végre felmondja az ilyen felmondás bekövetkezése esetében ezen törvény hatálybalépésétől kezdve a jogviszony lejártáig a két szerződő fél az ezen törvény által létesített földadózsuporulatot felében viseli, de a haszonbérbeadó évi földadóterhe ebben az esetben sem lehet nagyobb, mint az ugyanazon gazdasági évre eső haszonbér egy negyedrésze és az ezen felül levő nettó különbözetet szintén a haszonbérli tartozik viselni. — Amennyiben valamely haszonbérli akár egyéni haszonbérleti jogviszony, akár haszonbérleti társasági tagság révén husz

katasztrális holdnál kisebb területet, bír haszonbérben és ezért katasztrális holdankint akár szerződési megegyezés, akár bírói ítélet alapján egy métermázsai szemes terményt, illetve annak tizedesét árát, vagy ennél több haszonbér fizet, ez esetben az eddigi és a törvényileg megállapított földadó közti különbözetet mindig a haszonbérbeadó tartozik viselni. — Ha azonban a haszonbérbeadó az illető haszonbérleti terület valamely okból fennfogló rendkívül jövedelmezősége folytán a földadózsuporulatnak a haszonbérli által való viselését méltányosnak véli, de ez irányban a haszonbérliével békés megegyezésre jutni nem tudnak, joga van eme földadózsuporulat elhárítása iránt a mezőgazdasági haszonbérlet megállapítása ügyében eljáró illetékes vegyes bírósághoz fordulni.”

Módosítás történt a tekintetben is, hogy a husz katasztrális holdnál, a folyó év október havában a földadóra teljesített befizetésre a költségvetési év utolsó negyedében történő fizetéseknek tekintendők és így a buzáérték október hó végéig azonos összegben állapítandó meg. Ennek a módosításnak az a jelentősége, hogy a folyó évben azok is, akik októberben fizették ki földadójukat, az adóztatás kedvezményében részesülnek.

A törvényjavaslatot valószínűleg a módosításokkal joga a nemzetgyűlés törvényerőre emelni.

A házadó emelése.

A nemzetgyűlés pénzügyi bizottsága egy általánosságban, mint részleteiben ellógada a házadó emeléséről szóló törvényjavaslatot.

A második szakaszban kimondta a a bizottság, hogy a százezer koronánál kisebb jövedelem adómentes. — Javaslóink fogják a nemzetgyűlésnek a paplakások cselédházak adómentességét is.

Kimondták, hogy a ház tulajdonosok saját költségén ellenőrző szakértőt alkalmazhat a házbér becsülésnél ott, ahol a lakások nincsennek bérbeadva. A jéges és vihar az adóterelési okok közé kerül.

Amennyiben a házostályadónál új adómentetérnek át, úgy az új adó nem lehet magasabb, mint az előző adónak tisztizerése.

Az összes új adójavaslatok tárgyalását ma kezd meg a nemzetgyűlés.

Saroktelek a Deák Ferenc-utca-ban eladó. Felvilágosítást nyújt dr. Salacz Elemér ügyvéd I. ker. 48. szám alatt.

HÍREK

Bírósgúnyk állapota.

Már több ízben szóvá tettük az a lehetetlen állapot, amely nagy községre illetékes bíróságunknál a bírósághoz miatt fennáll. Évek óta, a háború alatt és után is bíróságunknál mindössze két bíró, majd pedig hosszú időn át csak egy bíró működött, holott azelőtt járásbírógúnyknál négy bíró funkcionált. A háború, a forradalmak és fahányi okok szünetek miatt az ügyek annyira összerolódottak, hogy valóságos termőnya annak, aki ügyében egy éves időközre tárgyalási határméret tud kapni, s így nem csudálatos, ha az úk unokák érik meg az apák által Szarvason indított perket véget. Annál csodálatosabb ez, mert járásbírógúnyk vezetője, az a törvényszék és tábla élökne is több ízben sürgettek e lehetetlen igazságszolgáltatási állapot orvoslását, sőt emiatt képvélőket is interpellált. Mind ezek dacára ma is csak két bíró működik járásbírógúnyknál. Hogy ebből nem csak a felek anyagi érdekébe, de az igazságszolgáltatás annyira kívánatos gyorsaságára is mily nagy kár és hátrány származik, azt aligha szükséges bővebben fejtegetni. De lehetetlen ily körülmények között nem csodálkozunk afelett, hogy az igazságügyminiszterium — amely úgy látszik teherlően bírói hiányunk orvoslására — elutasította egy joggyórnok idevalói ahelyettese iránti kérését, holott annak teljesítésével legalább a polgári bíró munkáját könnyítette s ez által az ügyment gyorsítást némileg előmozdította volna.

A jogrendnek első és fő feltétele az igazságszolgáltatás gyorsasága. Erre Szarvason is sulyt fektethetne az igazságügyminiszterium annál inkább, mert csomak magyarországi területén menekültek következtében sokkal több a bíró, mint volt a békében.

Szarvasi tanár vitésné avatása. Amint a „Békésmezei Közlöny” írja: Szomjes (Supper) Frigyes, szarvasi tanítókné képző tanár, tartalékos főhadnagyot kedden, Nagyboldogasszony napján, az országos vitéz avatáson öltötte vitézzé nagybányán Horthy Miklós kormányzó, mint a viláék első, választott főkapitánya.

Előleptetés. Szántó József szarvasi kir. teleknyvezető a VIII-ik fizetési osztályra lépett elő.

Nagy lesz a vármegyei pótdó. A vármegye adminisztrációjának dolgai kidássa tavalyi egymillió nyolcszázert koronát igényel és így a vármegyei pótdó 90 százaléka volt. Miatán a fűtőanyag, telefon és postadíjak és irodafelszerelések, óriási mérvben megrágtattak, a vármegyenek ez évben dolgai kiadásokra körülbelül 6 millió koronára van szüksége egy, a vármegyei pótdó legalább 30 százaléka fog emelkedni.

A buza. A buza hordását mindenütt bejelölték s a munkálatorúra kedvező időjárás mellett a cseplés is javában folyik, sőt egyes vidékeken már beféréséhez közeledik. A szem minősége általában kielégítő. A folyó évből Csonka-Magyarország búzával bevett terület 2,007.376 kál 501. Ezen a területen kál holdankint átlag 5.91 métermáza, vagyis összesen mintegy 11.860.348 métermáza búzatermés várható. A legutóbb (július 28-án) közzétett jelentés szerint kál holdankint átlag 6.03 métermáza, vagyis összesen mintegy 12,110.337 métermáza volt a várható búzatermés. A múlt, 1922. évből Csonka-Magyarország búzatermése 14,346,944 métermáza volt.

A vasuti új díjtételek. A személyes podgyászszabás körében a gyorsvonali menetdíjak 120 az ily vonatokra feladott utpodgyászvetőidőt 200 százalékkal emelték, míg a személyvonali menetdíjak

100 az ezekkel szállított podgyász díjtételek pedig, valamint az expresszárúkat is 150 százalékkal emelték. Még nagyobb az emelés a gyors- és teherudforgalmánál; 200 százalékkal emelték a gyorsárúkat feladott nagyerdekű cikkeket, a lovakra, szarvasmarhára és baromfiira vonatkozó kivételes díjazások díjtételeit, és a közönséges és mérésekkel díju gyorsárúkat 150 százalékkal drágították meg. A felelőt díjazásb egy a személy, mint az áruforgalomban augusztus 17-én lépett életbe.

Borzalmas öngyilkosság Csorváson. A minap borzalmas módon vetett véget életének egy fiatal, 18 éves leány. Csorvá Veronika szerelmi bánatában a Békésmezei-féle robozó személyvonaton elé vette magát és a vonat halálra gázolta.

Rend utcaínok. Annak idején nagy falgazsokozon hirdette meg a rendőrtóság, hogy az utcákon teljes a legelertes. Persze, hogy egész csúrhék, libák és tyúkók seregei legelésznek utcaínokon. Arra is rendelet van, hogy a gyalogárkon teljes biciklizés és futás tilos. Persze, hogy vigan biciklizés és futásidának a gyalogárkon. — Mindez bizonyosá annak, hogy legfőbb ideje lenne nem elégedni meg rendtelek kibocsátásával, de ellenőrizni kellene azok végrehajtását is.

Hogy kell szállódat bérbe adni. Az orosházi „Alföld” szálloda bérletére hirdetett pályázat sordán a jelenlegi bérlet fő évre négyezer korona bérösszeget ajánlott fel és kötelezte magát arra, hogy mintegy évfélémmel korona befektetéssel alakításokat végeztet az épületen.

Sértés — emberi újállunk. Mezőkövesdről írják, hogy Kovács Mátyásnak van egy sértese; s amelynek első lábait ember kézhez hasonlitanak, teljesen kifejlett ujjal és körömmel. A csodaszerűt különben egészen egészséges, csak néhaiban nozog természetellenes lábait miatt.

Vasuti közlekedésünk. Az igazdhatatlan, hogy vasuti közlekedésünk az utóbbi időben sokat javult és kezd a békebeli állapotokhoz közeledni. Hogy ezt teljesen eljárnak, ehhez még csak az kellene, hogy a Budapestről délián induló gyorsvonathoz is legyen csatlakozásunk. Azt hiszik, hogyha ezt megkapnánk a Szarvasnál sokkal jelentősebb Turkeve, úgy megkapnánk Szarvasra is. Ugy is halljuk, hogy meg is kapnánk, ha valaki kéri. Nem gondolja az előjáróság, hogy vasuti közlekedésünk fejlesztésének érdekében eljárnak első sorban az ő kötelezésre.

Az anyós kötelese elártani mannyát. A kuria kimonóta egy ügyben, hogy se anyóst tartási kötelezését terhelni megvalósít és unokájával szemben akkor, ha a menyé férjével együtt házasgatókötések keretefölött fogta az anyós gazdaságában át és az anyós tartva vagyonlan fiat és menyét is, akik ezzel szemben az öreg asszony gazdaságában segítettek.

Fürdőnk Közsgégnk vállalatai közöl egyike a legszerencsésebbek közé tartoznak. A közönséges gondolkodásu ember, ez alapján azt vélné, hogy éppen ezért a közsgé minden meg tesz, hogy gyóghatása tekintetében is: jelentékeny e közintézményét jó karban tartsa. Nos, aki ennek ellenkezőjét meg akar gyózdni, az tekintse meg a hátdűrtök csapjait és tussait Elhanyagolt állapotban algha van valami ebben a mi díszes forrásunkban. Ha már a mérmök urak nincs ideje erről az Előjáróságnak jelentést tenni, úgy ezt most mi bátorodunk pótolni annak jöreményében, hogy nem hiába.

Réusban újra drágult a kenyér. Hétfőn kezdve a kenyér kilója Bécsben 3150 korona.

Közválasztólevanczor korona egy hold föld. Orosháza kőrnékben a napokban egy Amerikából visszatért magyar földet vásárolt. A két és negyehold földterületért, amelynek egy részre kevésbé jó

szikes föld, vételár fejében háromszázötven dollárt fizetett, ami akkori értékben 630 ezer magyar koronát teik ki. Nyenfortrán egy hold föld 280 ezer koronába került.

Ujabb arszabály a szabóiparban. A Szarvasi szabó iparosok az ipar területében hétfőn este gyűlést tartottak, melyen a munka hírelt emelkedése és a közönséglel cikkeket árának emelkedése miatt elhatározták, hogy a ruha készletési díjakat felemelik. A gyűlésen elfogadott új arszabály a következők: szövet öltöny: 1. oszt. 40.0 II. oszt. 3500 III. oszt. 2800. Mosó-öltöny 1. oszt. 3200 II. oszt. 2800 III. oszt. 2200 smoking 4500—4000—3000 jacket 5000—4200—3500 izack 6000—5000—4000 feltöltő 3300—3300—2500 tálkahát 4000—3500—2800 lovagló, britnes és nadrág különlegesen 1000, melény 750—650—550, ujas melény 2000, levasalás 2000 korona, fordítás 10% több, a szűz fészámjait külön a 3% forgalmi adót az új arszabály a szarvasi iparüzlettel Szabó szakszövetség kezébe tartozó szabó iparosok műhelyében a mai napotl kezdve ki lesz függözve.

A buzavulnára való áttérés. Régi kívánság a hisiparosság részéről, hogy munkájuk teljesebb értékelése céljából készletményeket a gazdasági buzavulnára fizetessék meg. Hogy ebben a tekintetben az ország iparossága egyöntűen határozta jussón, a közeljövőben minden valószínűség szerint Hódmezővásárhelyre országos iparoskongresszust fog egybehiívni, amely hivatalosan lesz a nagyjelentőségű ügyben dönteni.

Tizenörmő korona egy pohár sör. Az új ármegeállást szerint a tíz és tíz félszázalékos vilagos sör ára poharaként tizenörmő korona, egy korsó sör, huszonkilenc korona, egy pohár barna sör huszonhárom, egy korsó pedig harminché korona. A sör hallatlan drágulása nemcsak a közönségnek, de inkább az italmérőknek okoz gondot, mert már a legutóbbi drágulás is megdöbbentően kecses volt. Valószínűleg az igazságszolgá még jobban csökkenni fog és csakugyan ez az egyetlen mód a sör indokolatlanul túl magas árának letörsére.

Főlk Saharában. A köves utakat kínos gondossággal kecseli és a mellett a terület portengereken kecseli még főbb utcáinkat is valóságos főlk-Saharában alakítják át. Ha már valami rendeltet nem is lehetne a kocsikat hajlítottak arra szorított, hogy legalább azokon az utcákon, amelyeken kövezett ut van, ez utstének ezen a részén kocsikázának, arra talán rá lehetne szorítani a házúlajdonosokat, hogy a házuk előtti gyalogárkát mindnapp legalább este és reggel feltörsöjék és fellocsojják. Ehhez algha kellene egy kis jóakarattal egyébb és mégis hozna nem enyhülést éreletesen kánikulában. Na meg a közezségesség és köziztaságnak sem ártana.

Eltelepített a kinosári hásbérbazorszeresedés. A hivatalos kál közli az indémástört szülő törvényt, amelynek 16. paragrafus szerint a kincstár 60 százalékos hasznoszeresedést kar augusztus 1-től visszadönt a házbér után. A részleges összegett az 1917. évi házbér alapján állapították meg. Aki a kincstár hasznoszeresedés feltételét összegett meg nem fizeti, azt ki lehet lakoltatni, Akiknek házbéret az 1917. évi bérszösszék legfőbbje négyezeresre emelték, azok csak 40 százalékot fizetnek; a halvan százeleket fizetik, akiknek házbéret az 1917. évi bérszösszék négyezeresnél nagyobbra emelték.

Szentandrásón a lörhők és ebvesztétség feltépett.

Vajparitái alapon költői bérleti szerződés. A minap sajátosság bérleti szerződés jött létre Máriakerék csehországi községben. Egy ottani földbírtokosnál bérbeadta harmincöt hektárinyi földjét nyílványos árverés útján Detert Siemers hollanduzeni földbírtokosnak haterelőszáz font vajnak mint vi bérszösszék ellenében.

